МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ПРАВА, ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЇ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням

для підготовки здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти
за спеціальністю D 8 Право

РОЗРОБНИКИ:
професор кафедри,
доктор юридичних наук, професор
_____ **Іван БОГАТИРЬОВ**
доцент кафедри,
кандидат юридичних наук, доцент
_____ **Алла ЛАЗАРЕНКО**

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «31» серпня 2026 року, протокол № 2

Узгоджено з гарантом освітньої програми _____ **Вячеслав ПУЗИРНИЙ**

Обсяг: 3 кредити ECTS.

Чернігів 2026

Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням» є вибірковою. Її програму складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D 8 Право для денної та заочної форм навчання, з урахуванням вимог провідних закладів вищої освіти: Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівського національного університету імені Івана Франка та інших.

Дисципліна спрямована на поглиблене вивчення теоретичних і прикладних проблем запобігання кримінальним правопорушенням в Україні. Особливу увагу приділено змінам злочинності та новим криміногенним ризикам в умовах воєнного стану.

Курс охоплює проблеми теорії запобігання кримінальним правопорушенням, запобігання правопорушенням у сімейній та пенітенціарній сферах, організованій злочинності, корупційним і насильницьким кримінальним правопорушенням, а також прогнозування та планування запобіжних заходів. Здобувачі аналізують причини й умови вчинення кримінальних правопорушень, особу правопорушника, ефективність запобіжних заходів, взаємодію їх суб'єктів, міжнародні стандарти та практику Європейського суду з прав людини.

Навчання поєднує лекції, семінарські та практичні заняття, дискусії, розв'язання кейсів і самостійну науково-дослідну роботу. Це дає змогу сформувати міждисциплінарне бачення проблем запобігання злочинності, навички критичного аналізу та вміння обґрунтовувати власні пропозиції щодо вдосконалення запобіжної діяльності.

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням» є формування у слухачів розуміння закономірностей існування таких явищ та проблем як злочинність, особа злочинця, причини та умови злочинності, запобігання злочинам. Набуття навичок та вмінь щодо формування прогнозування та планування запобіжних заходів з окремих видів кримінальних правопорушень, а саме: корисливих та корисливо-насильницьких, насильницьких кримінальних правопорушень; запобігання організованій, рецидивній, професійній та корупційній злочинності.

Завдання навчальної дисципліни

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

1. Поглиблене опанування теоретико-методологічних засад запобігання кримінальним правопорушенням. Йдеться про критичне осмислення сучасних наукових концепцій і теорій запобігання злочинності, а також дискусійних питань понятійного апарату кримінологічної науки.

2. Формування у здобувачів системного розуміння механізму детермінації злочинності та кримінологічних особливостей особи правопорушника. Окремо розглядаються нові криміногенні чинники, зумовлені збройною агресією проти України та воєнним станом.

3. Порівняльно-правовий аналіз національного законодавства та міжнародних стандартів у сфері запобігання домашньому насильству, корупції, організованій злочинності та поводження із засудженими. Серед стандартів: Стамбульська конвенція, Правила Нельсона Мандели, Європейські пенітенціарні правила, Конвенція ООН проти корупції, Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності. Аналіз охоплює також оцінку стану їх імплементації в Україні з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

4. Набуття навичок самостійного наукового кримінологічного дослідження: збирання, верифікації, інтерпретації статистичних, аналітичних та емпіричних даних з урахуванням латентності злочинності, із застосуванням сучасних методів наукових досліджень.

5. Формування вмінь проводити кримінологічну експертизу законодавства та проєктів нормативно-правових актів, виявляти корупційні та інші криміногенні ризики, готувати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення законодавства та прогнозувати наслідки його застосування.

6. Вироблення здатності розробляти, обґрунтовувати й оцінювати ефективність програм запобігання окремим видам кримінальних правопорушень у сімейній, пенітенціарній, публічній сферах, у сфері службової діяльності тощо.

7. Опанування методології кримінологічного прогнозування та планування запобіжної діяльності, зокрема з використанням Big Data, штучного інтелекту та алгоритмічних моделей оцінки ризиків, а також критична оцінка їхніх обмежень.

8. Формування компетентностей з організації та координації міжвідомчої взаємодії суб'єктів запобігання кримінальним правопорушенням, зокрема в умовах надзвичайних ситуацій і воєнного стану.

9. Розвиток здатності ухвалювати обґрунтовані рішення в ситуаціях правової невизначеності, дотримуючись балансу між забезпеченням безпеки та захистом прав і свобод людини, на засадах верховенства права.

10. Формування навичок фахової наукової комунікації: аргументованого викладення власної позиції, участі в наукових дискусіях, конференціях, національній і міжнародній науковій співпраці.

Згідно з вимогами програми дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

поняття, сутність, мету, завдання та принципи запобігання кримінальним правопорушенням;

сучасні наукові концепції та теорії запобігання злочинності;

причини й умови злочинності, кримінологічну характеристику особи правопорушника;

національне законодавство та міжнародні стандарти у сфері запобігання домашньому насильству, корупції, організованій злочинності та поводження із засудженими, зокрема Стамбульську конвенцію та Правила Нельсона Мандели;

форми домашнього насильства, механізми захисту постраждалих осіб і заходи впливу на кривдників;

особливості організованої злочинності в умовах воєнного стану;

чинники кримінальних правопорушень у пенітенціарній сфері, зокрема вплив кримінальної субкультури, та проблеми запобігання рецидиву;

причини корупції, види корупційних правопорушень і повноваження суб'єктів запобігання їм;

види, детермінанти та особливості запобігання насильницьким кримінальним правопорушенням;

поняття, види, принципи й суб'єктів кримінологічного прогнозування та планування запобіжних заходів.

вміти:

аналізувати стан, структуру, динаміку та детермінанти злочинності, зокрема в умовах воєнного стану;

збирати, узагальнювати та критично оцінювати статистичну, аналітичну, наукову й нормативно-правову інформацію, враховуючи латентність злочинності;

оцінювати практику застосування запобіжних заходів та ефективність профілактичних програм;

виявляти ранні ознаки ризику, зокрема домашнього насильства, і визначати алгоритм дій уповноважених суб'єктів;

кваліфіковано аналізувати проблемні ситуації та пропонувати обґрунтовані варіанти їх вирішення;

розробляти заходи запобігання окремим видам кримінальних правопорушень у сімейній, пенітенціарній та інших сферах;

виявляти корупційні ризики й пропонувати шляхи їх мінімізації;

оцінювати ризики повторного вчинення кримінальних правопорушень і складати кримінологічні прогнози;

планувати запобіжні заходи та організовувати міжвідомчу взаємодію їх суб'єктів;
дотримуватися балансу між забезпеченням безпеки та захистом прав людини;
формулювати й аргументовано відстоювати правову позицію, готувати пропозиції щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативноправових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

СК16. Здатність застосовувати сучасні методології науковоправових досліджень та застосовувати спеціальні методи 9 досліджень у певних галузях юридичної науки. СК17. Здатність аналізувати та інтерпретувати результати наукових досліджень, враховуючи використання міждисциплінарних та порівняльно-правових підходів.

СК18. Здатність використовувати наукові теорії та концепції, а також набуті практичні знання при проведенні наукових досліджень.

СК19. Здатність брати продуктивну участь у науковому співробітництві як на національному, так і міжнародному рівнях. СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

Результати навчання (РН):

РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв’язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

СТРУКТУРА (ЗМІСТ) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план

№ теми	Назви тем	Кількість годин									
		Денна форма					Заочна форма				
		Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
			Л	СЗ	ПЗ	СР		Л	СЗ	ПЗ	СР
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
VI семестр											
1.	Актуальні проблеми теорії запобігання кримінальним правопорушенням	**11**	**2**	**-**	**-**	**9**	**12**	**-**	**-**	**-**	**12**
2.	Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням у сімейній сфері.	**12**	**2**	**2**	**-**	**8**	**14**	**1**	**2**	**1**	**10**
3.	Актуальні проблеми запобігання організованій злочинності в умовах воєнного стану	**14**	**2**	**2**	**2**	**8**	**12**	**1**	**-**	**1**	**10**
4.	Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням у пенітенціарній сфері	**13**	**2**	**-**	**2**	**9**	**13**	**-**	**-**	**1**	**12**

5.	Актуальні проблеми запобігання корупційним кримінальним правопорушенням.	**12**	**2**	**-**	**2**	**8**	**12**	**1**	**-**	**1**	**10**
6.	Актуальні проблеми запобігання насильницьким кримінальним правопорушенням.	**14**	**2**	**2**	**2**	**8**	**14**	**-**	**-**	**-**	**14**
7.	Актуальні проблеми прогнозування та планування заходів запобігання кримінальним правопорушенням**.**	**14**	**2**	**2**	**2**	**8**	**13**	**1**	**-**	**-**	**12**
	Усього годин **семестр**	**90**	**14**	**8**	**10**	**58**	**90**	**4**	**2**	**4**	**80**

Теми семінарських (практичних) занять ДФН/ ЗФН зі спеціальності D 8
Право

№ з/п	**Назва тем семінарських занять**	**Кількість годин**
1.	Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням у сімейній сфері	2/2
2.	Актуальні проблеми запобігання організованій злочинності в умовах воєнного стану	2/-
3.	Актуальні проблеми запобігання насильницьким кримінальним правопорушенням	2/-
4.	Актуальні проблеми прогнозування та планування заходів запобігання кримінальним правопорушенням	2/-
	Разом	**8/2**

№ з/п	**Назва тем практичних занять**	**Кількість годин**
1.	Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням у сімейній сфері	-/1

2.	Актуальні проблеми запобігання організованій злочинності в умовах воєнного стану	2/1
3.	Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням в пенітенціарній сфері	2/1
4.	Актуальні проблеми запобігання корупційним кримінальним правопорушенням	2/1
5.	Актуальні проблеми запобігання насильницьким кримінальним правопорушенням	2/-
6.	Актуальні проблеми прогнозування та планування заходів запобігання кримінальним правопорушенням	2/-
	Разом	**10/4**

Завдання для самостійної роботи ДФН/ ЗФН

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Актуальні проблеми теорії запобігання кримінальним правопорушенням	9/12
2.	Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням у сімейній сфері	8/10
3.	Актуальні проблеми запобігання організованій злочинності в умовах воєнного стану	8/10
4.	Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням в пенітенціарній сфері	9/12
5.	Актуальні проблеми запобігання корупційним кримінальним правопорушенням	8/10
6.	Актуальні проблеми запобігання насильницьким кримінальним правопорушенням	8/14
7.	Актуальні проблеми прогнозування та планування заходів запобігання кримінальним правопорушенням	8/12
	Разом	**58/80**

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Пояснення видів робіт та вимог до їх оцінювання.

Семінарське заняття – це організаційна форма навчання, на якому викладач організує обговорення зі здобувачами вищої освіти питань навчального матеріалу в обсягах що передбачені робочою навчальною програмою. В процесі семінарських занять здійснюється поточна перевірка рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу з окремих тем дисципліни, що виносяться на ці заняття. Але поряд з цим під час занять передбачається проведення модульного контролю, тобто перевірка рівня засвоєння навчального матеріалу кількох або всіх тем дисципліни. На семінарські заняття виносяться не всі, а найважливіші та найскладніші питання дисципліни. Решту питань слухачі опрацьовують самостійно.

При підготовці до семінарських занять потрібно передусім прочитати конспект лекцій з

відповідних тем, вивчити понятійний апарат і осягнути логіку навчального матеріалу. Потім доцільно скористатися методичними порадами до відповідної теми.

Нарешті, якщо деякі питання залишилися незрозумілими, звернутися до літературних джерел, рекомендованих у цьому розділі.

При використанні літературних джерел слід брати до уваги, що всі вони, як правило, різняться за логічною побудовою навчального матеріалу, визначеннями правових категорій тощо. Слід також мати на увазі, що підручники з часом старіють. Тому лише у лекціях викладач може оперативно висвітлювати зміни у законодавстві та у практиці застосування тієї чи іншої норми права. Усі завдання на семінарські заняття поділяються на обов'язкові та вибіркові.

До обов'язкових належать завдання, які здобувач вищої освіти зобов'язаний виконати під час опанування кожної теми (завдання для індивідуальної роботи, тести, контрольна перевірка знань).

До вибіркових належать альтернативні завдання, серед яких кожен може вибрати завдання на власний розсуд з тим, щоб набрати необхідну кількість балів (написання реферату).

У разі пропуску з поважних причин аудиторних занять слухач має право їх відпрацювати за графіком консультацій. Відпрацювання аудиторних 7 занять можуть бути здійснені впродовж 2-х тижнів (14 календарних днів), починаючи з моменту, коли слухач має знову приступити до занять (завершилася дія відповідної поважної причини), але не пізніше дня початку залікового тижня у відповідному семестрі.

Практичне заняття – є однією із найважливіших форм навчального процесу. Воно має за мету допомогти слухачам глибше уяснити теоретичний матеріал, закріпити необхідні навики у застосуванні набутих теоретичних знань у своїй майбутній практичній діяльності. Практичні заняття дають можливість розглянути більш детально навчальні питання та набути певних знань та умінь. Практичні заняття проводяться переважно у формі аналізу норм зарубіжного законодавства, розв'язання ситуаційних задач та вправ, вирішення тестових завдань.

При підготовці до практичного заняття слухачі повинні бути готовими відповісти на основні питання теми, розв'язати задачі (вправи) що вказані у плані заняття, скориставшись при цьому знаннями, отриманими на лекції та під час самостійної роботи. Рішення завдань виконується у письмовій формі у робочих зошитах. Воно повинно бути розгорнутим і вмотивованим з посилання на відповідні статті як вітчизняного та і зарубіжного законодавства.

З метою розвитку у слухачів навичок основ наукової діяльності, порівняльного аналізу, до кожної з тем навчальної дисципліни додається перелік тем рефератів, контрольних робіт та індивідуальних навчально-дослідних завдань, що дає змогу слухачеві висловити власну точку зору по темі дослідження на семінарському або практичному занятті або брати участь у конференціях, проведення яких заплановано у Академії.

Презентація – стисле розкриття певного питання, що здійснюється на основі узагальнення відповідних матеріалів. В презентації слід розкрити актуальність теми, охарактеризувати стан предмету дослідження, визначити й аргументувати проблеми функціонування певного правового інституту як у вітчизняному так і у зарубіжному кримінальному законодавствах, а також визначити особливості його правового регулювання (залежно від назви теми), а також сформулювати пропозиції та рекомендації щодо його удосконалення. Для оформлення презентації слухач обов'язково має використати додаткові літературні джерела, а саме: монографії; наукові статті, опубліковані у періодичних наукових виданнях; сучасні статистичні та аналітичні матеріали та ін.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі - ІНДЗ) є однією із форм індивідуальної роботи слухача, що передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей

через індивідуально спрямований розвиток його здібностей, науково-дослідну діяльність. ІНДЗ виконується самостійно при консультуванні викладачем протягом вивчення навчальної дисципліни у відповідності до графіка навчального процесу, виконання якого має на меті закріплення, 8 поглиблення й узагальнення знань, одержаних під час аудиторних занять та самостійної підготовки. ІНДЗ припускає наявність наступних елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок та елементів творчості. Обов'язкове написання ІНДЗ є умовою допуску до складання заліку лише тих осіб, які отримали позитивну оцінку. Вибір теми ІНДЗ слухачем проводиться самостійно на основі переліку тем, що подані у даному сілабусі.

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів. Індивідуальні завдання виконуються у виді рукописного есе, обсягом до 5 сторінок, що обирається індивідуально за погодженням з викладачем. При обранні теми слід орієнтуватись на ті з них, що викликають певні труднощі. Це забезпечить більш глибоке засвоєння відповідного матеріалу.

Тема 2. Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням у сімейній сфері.

Семінар:

Дискусійні та проблемні питання для обговорення.

1. Чи не створює законодавство ризику зловживань (фальшивих повідомлень про насильство)?
2. Баланс між захистом потерпілої особи та презумпцією невинуватості кривдника — де межа?
3. Чи потрібно посилювати кримінальну відповідальність за повторні випадки насильства?
4. Чи ефективні електронні засоби контролю (електронний браслет) у справах про домашнє насильство?

Практичне заняття

Вирішення проблемних ситуацій

Кейс 1. «Це просто сварки?»

Ситуація: Олена (42 роки) одружена. Фізична і психологічна втома від війни, беззсоння та тривожність змусили її звернутися до сімейного лікаря. Під час розмови з'ясовується, що чоловік часто принижує її, контролює витрати, перевіряє телефон, забороняє спілкуватися з подругами. Фізичного насильства не було, але психологічна маніпуляція присутня.

Питання для обговорення:

- Чи є це формою насильства? Якою саме?
- Які ранні ознаки ризику Ви бачите?
- Які дії має вчинити сімейний лікар?
- Які служби можна залучити?
- Як працювати з постраждалою без вторинної травматизації?

Кейс 2. «Виховні методи»

Ситуація: У школі вчителька помітила синці у 9-річного хлопчика. Дитина пояснює, що «тато

просто виховує ременем, бо я не слухаюсь». Мати вважає це нормальним методом виховання, оскільки дисциплінує дитину.

Питання для обговорення:

- Як відрізнити «виховання» від насильства?
- Які обов'язки має педагог?
- Який алгоритм дій відповідно до законодавства?
- Які профілактичні програми для батьків можуть бути запропоновані?
- Як мінімізувати ризик повторення насильства?

Кейс 3. «Економічна залежність»

Ситуація: Дружина О. Іванова перебуває у декретній відпустці. Чоловік повністю контролює фінанси, не дає грошей на власні потреби, погрожує «вигнати з дитиною», якщо вона буде «скаржитися». Дружина вимушена просити кошти у своїх батьків на власні потреби.

Питання для обговорення:

- Чи є економічне насильство підставою для звернення до поліції?
- Які механізми захисту існують?
- Як допомогти жінці підвищити економічну самостійність?
- Які профілактичні заходи можна запровадити на рівні громади**?**

Кейс 4. «Після розлучення»

Ситуація: Після розлучення О. Іванов переслідує колишню дружину, надсилає десятки повідомлень щодня, чатує біля роботи, використовує дитину для маніпуляцій. Телефонує батькам дружини з проханням переконати її повернутися в сім'ю. Погрожує забрати дитину до себе.

Питання для обговорення:

- Чи підпадає це під визначення домашнього насильства?
- Які заходи реагування можливі (терміновий заборонний припис, обмежувальний припис)?
- Як забезпечити безпеку дитини?
- Які профілактичні інструменти можна застосувати до О. Іванова?

Кейс 5. «Замкнене коло»

Ситуація: Чоловік вживає алкоголь, після чого стає агресивним, вчиняє насильство не тільки до дружини, а дітей також. Наступного дня вибачається, дарує подарунки, обіцяє змінитися. Насильство повторюється циклічно.

Питання для обговорення:

- Які стадії циклу насильства можна визначити?
- Які програми роботи з кривдниками можуть бути ефективними?
- Чи є алкоголь причиною чи фактором ризику?
- Як працювати з мотивацією до змін?

Кейс 6. «Літні батьки»

Ситуація: Дорослий син Петро проживає з матір'ю похилого віку. Він не працює, забирає її пенсію, погрожує, якщо вона відмовляється давати гроші.

Питання для обговорення:

- Чи це форма домашнього насильства?
- Які служби мають втрутитися?
- Як оцінити рівень ризику?
- Які профілактичні заходи щодо людей похилого віку можуть бути впроваджені?

Тема 3. Актуальні проблеми запобігання організованій злочинності в умовах воєнного стану

Семінар:

Дискусійні та проблемні питання для обговорення.

1. Як Ви розумієте, що таке організована злочинність в умовах війни?
2. Чи повинні правоохоронні органи в умовах війни протидіяти ОЗ новими формами

роботи?
3. Перерахуйте засоби протидії та запобігання ОЗ в умовах війни?
4. Назвіть методи дослідження ОЗ в умовах війни?
5. Охарактеризуйте причини підвищення активності ОЗ в умовах війни?
6. Ваш кримінологічний прогноз протидії ОЗ після нашої перемоги.

Тема 4. Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням в пенітенціарній сфері.

Семінар:

Дискусійні та проблемні питання для обговорення.

1. Чи відповідає чинне законодавство сучасним викликам у сфері виконання покарань (з урахуванням практики Європейського суду з прав людини)?
2. Наскільки ефективно імплементуються міжнародні стандарти поводження із засудженими і ув'язненими в пенітенціарних закладах Міністерства юстиції України (зокрема правила Манделе)?
3. Чи потребує реформування система дисциплінарної відповідальності засуджених?
4. Проблема «кримінальної субкультури» та її вплив на криміналізацію засуджених?.
5. Чи існують в практиці пенітенціарних закладів ефективні механізми запобігання насильству між засудженими та засудженими і персоналом?
6. В чому проявляється пенітенціарний рецедив серед осіб, які реінтегруватися в суспільство?

Практичне :

Вирішення проблемних ситуацій

Кейс 1. "Кримінальна субкультура"

Ситуація: В умовах воєнного стану пенітенціарних закладах Міністерства юстиції України фіксується зростання випадків тілесних ушкоджень серед засуджених. Адміністрація неофіційно визнає вплив «авторитетів» та неформальних злочинних груп. Частина персоналу уникає втручання, щоб «не провокувати конфлікт».

Питання для обговорення:

- Які причини поширення кримінальної субкультури пенітенціарних закладах Міністерства юстиції України**?**
- Назвіть ефективні превентивні заходи запобігання кримінальної субкультури в пенітенціарних закладах?
- Чи існує межа між кримінальною субкультурою та забезпеченням порядку і умов відбування кримінальних покарань**?**

Кейс 2. "Заборонені предмети"

Ситуація: Попри посилені перевірки персоналом пенітенціарних закладів Міністерства юстиції України у засуджених на жаль, регулярно вилучають такі заборонені предмети, як: мобільні телефони, наркотичні засоби, алкогольні напої, колющоріжущі предмети. Є підозри щодо цього процесу причетності окремі працівники пенітенціарних закладів.

- **Питання для обговорення:**
- Які фактори сприяють проникненню заборонених предметів в пенітенціарні заклади?
- Назвіть діючий механізми запобігання проникненню заборонених предметів в пенітенціарні заклади?
- Чи доцільне використання технічних засобів блокування мобільного зв'язку в пенітенціарних закладах?
- Які моделі внутрішнього та зовнішнього контролю можна використати при запобіганні проникнення заборонених предметів в пенітенціарні заклади?

Кейс 3. "Радикалізація та екстремізм"

Ситуації: В пенітенціарних закладів Міністерства юстиції України виявлено групу засуджених, які поширюють радикальні ідеї, екстремізм, війну, тероризм та вербують інших.

- **Питання для обговорення:**

- Чи можна вважати пенітенціарні заклади середовищем підвищеного ризику радикалізації?
- Які профілактичні програми (психологічні, освітні, релігійні) можуть зменшити ризики?
- Як забезпечити баланс між безпекою і свободою світогляду?

Кейс 4. "Пенітенціарний рецедив"

Ситуація: *Звільнений засуджений протягом року знову вчиняє кримінальне правопорушення. Виявлено, що він не мав роботи, житла та соціальної підтримки.*

Питання для обговорення:

- Наскільки ефективною є система пробації?
- Яку роль відіграє Центр пробації у ресоціалізації?
- Чи доцільно розширювати програми підготовки до звільнення?

Кейс 5. "Порушення прав людини"

Ситуація: Правозахисна організація оприлюднила звіт про неналежні умови тримання та випадки жорстокого поводження із засудженими і ув'язненими в пенітенціарних закладах Міністерства юстиції України.

Питання для обговорення:

- Які міжнародні стандарти регулюють поводження із засудженими?
- Яка роль національних механізмів контролю та омбудсмана за діяльністю пенітенціарних закладів Міністерства юстиції України?
- Чи можна поєднати вимоги динамічної безпеки з дотриманням прав засуджених в пенітенціарних закладах?
- Чи існує кримінальна відповідальність за катування людини?

Кейс 6. Психологічне вигорання персоналу

Ситуація: Серед персоналу пенітенціарних закладів Міністерства юстиції України в умовах війни зростає фізична та психологічна втома, кількість дисциплінарних порушень, конфліктів із засудженими, скарг на грубе поводження в умовах ізоляції.

Питання для обговорення:

- Як впливає професійне вигорання на роботу із засудженими і ув'язненими в пенітенціарних закладах?
- Які профілактичні програми для персоналу можуть бути впроваджені?
- Чи потребує система реформування підходів до підготовки кадрів?
- Як Ви розумієте, що таке професійна деформація персоналу пенітенціарного закладу?
- Назвіть шляхи подолання персоналом пенітенціарного закладу професійне вигорання?

Тема 5. Актуальні проблеми запобігання корупційним кримінальним правопорушенням

Семінар: Дискусійні та проблемні питання для обговорення.

- Чи достатній контроль з боку правоохоронних органів за рівнем корупції в пенітенціарних закладах Міністерства юстиції України?
- Причини та умови вчинення корупційних правопорушень персоналом пенітенціарних закладів Міністерства юстиції України
- Як мінімізувати корупційні ризики в діяльності адміністрації пенітенціарних закладів?
- Як громадський контроль та незалежний моніторинг сприяють запобіганню корупції в пенітенціарних закладах?
- Чи сприяє низький рівень соціального та матеріального забезпечення персоналу пенітенціарних закладів корупції?

Вирішення проблемних ситуацій

КЕЙС 1 "Корупційні правопорушення в пенітенціарній системі"

Ситуація: За дослідженням українських вчених корупційні кримінальні правопорушення серед працівників пенітенціарних закладів Міністерства юстиції України несуть серйозні ризики для прав засуджених і ув'язнених, довіри до правосуддя, адміністрації закладів, правоохоронної системи загалом. Особливо це проявляється в умовах воєнного стану та підвищених ризиків зловживань.

Питання для обговорення:

- Чи можна викоринити корупцію в пенітенціарних закладах Міністерства юстиції України?
- Які служби мають втрутитися у запобігання корупцію в пенітенціарних закладах?
- Оцінить рівень корупції в пенітенціарних закладах Міністерства юстиції України?
- Які профілактичні заходи варто реалізувати для запобігання корупції в пенітенціарних закладах?

Тема 6. Актуальні проблеми запобігання насильницьким кримінальним правопорушенням

Семінар: Дискусійні та проблемні питання для обговорення.

- Нелегальний обіг зброї?
- Вплив війни на рівень тяжких тілесних ушкоджень та вбивств?
- Насильницька злочинність в умовах воєнного стану?
- Булінг і кібербулінг серед неповнолітніх?
- Проблеми запобігання рецидиву насильницьких кримінальних правопорушень?
- Запобігання сексуальному насильству?
- Насильство у публічних місцях та масових заходах?
- Кримінологічні аспекти агресивної поведінки правопорушника?
- Проблеми міжвідомчої взаємодії між поліцією, соціальними службами медиками?
- Відновне правосуддя як альтернатива покаранню?

Тема 7. Актуальні проблеми прогнозування та планування заходів запобігання кримінальним правопорушенням

Семінар: Дискусійні та проблемні питання для обговорення.

- Проблема достовірності кримінологічного прогнозування?
- Проблема коротко- та довгострокових прогнозів?
- Чи можна створити універсальну модель прогнозування злочинності?
- Використання штучного інтелекту та алгоритмічного прогнозування
- Чи не призводить автоматизоване прогнозування до «криміналізації ризику»?
- Проблема планування профілактичних заходів в умовах воєнного стану?
- Координація суб'єктів запобігання злочинності?
- Як визначити, що профілактична програма справді зменшила рівень злочинності?
- Запобігання кіберзлочинності як новий виклик прогнозування?
- Прогнозування рецидивної злочинності?
- Оцінка ризиків повторного правопорушення?
- Вплив соціально-економічних криз на кримінологічне прогнозування?
- Нормативно-правові прогалини у сфері планування запобігання злочинності?

Практичне :

Вирішення проблемних ситуацій

Кейс 1 "Пенітенціарна діяльність"

Ситуація: Під час перевірки роботи пенітенціарного закладу№ 3 Міністерства юстиції України було встановлено розбіжність між прогнозами та фактичним рівнем вчинення засудженими нового кримінального правопорушення?

Питання для обговорення

- Неповнота та недостовірність статистичних даних (високий рівень латентної злочинності).
- Складність прогнозування нових форм злочинності (кіберзлочини, транснаціональна злочинність).
- Відсутність єдиної методики кримінологічного прогнозування.
- Обмеженість використання сучасних аналітичних інструментів (Big Data, штучний

інтелект).

Кейс 2 “Війна, надзвичайні ситуації”

Ситуація: Під час ракетного обстрілу міста в Києві було пошкоджено об’єкти енергетичної інфраструктури. Значна частина міста залишилася без електропостачання, опалення та води в зимовий період. Частина населення намагається самостійно евакуюватися, що спричиняє транспортний колапс.

Питання для обговорення

- Як проходить координація дій між службами порятунку?
- Чи існує ризик гуманітарної кризи через відсутність базових умов для життя?
- Чи впливає недостатній обмін інформацією між правоохоронними органами на прогнозування?.
- Чи існує формальний характер планування профілактичних заходів.
- Перерахуйте соціально-економічні фактори на планування профілактичних заходів?
- Правові проблеми прогнозування планування профілактичних заходів?

Кейс 3 “Обмеженість фінансування профілактичних програм”

- Ситуація: У освітніх закладах Чернігова не належно проводиться запобігання девіантної поведінки серед учні, що породжує серед них булінг. Директора шкіл поясняють це явище, як обмеженість органами місцевого самоврядування фінансування профілактичних програм.

Питання для обговорення

- Чи є в школах програми раннього втручання в девіантну поведінку учнів?
- Як проходить профілактика булінгу?
- Чи потрібно розробляти для школярів програми розвитку емоційного інтелекту?

Кейс. 4. “Непередбачувані події”

Ситуація: Початок повномасштабної війни в Україні у 2022 році спричинив масову міграцію населення закордон, появу внутрішньо переміщених осіб, появу незаконного обігу зброї, зростання шахрайства.

Питання для обговорення

- Чи втратили свою актуальність довоєнні кримінологічні прогнози?
- Чому плани профілактики не враховували нових ризиків**?**
- Чи можна вважати, що правоохоронні органи застосовують формальний характер профілактичних заходів?
- Чи можна прогнозувати оцінку ризиків повторності?
- Чи готові були правоохоронні органи реагувати на нові криміногенні фактори;?Чи є в цій ситуації недооцінка латентних форм злочинності?

Кейс 5. “Різке зростання кіберзлочинності”

Ситуація: Під час пандемії COVID-19 різко зросла кількість онлайн-шахрайств (фейкові продажі, фішингові сайти банків), що викликало у правоохоронних органів проблему планування.

Питання для обговорення

- Чи можна пов’язати це з відсутністю підготовлених спеціалістів?
- Чи користуються правоохоронні органи застарілими методиками роботи?
- Можна вважати, що у правоохонних органах велика нестача технічного забезпечення?
- Можливо плани профілактики орієнтувалися на традиційні злочини, а не на цифрові ризики.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою, яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою, погодженою з викладачем.

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок. Тему обирають із переліку або погоджують з викладачем індивідуально. Під час вибору теми

варто орієнтуватися на питання, які викликають певні труднощі: це забезпечить глибше засвоєння матеріалу.

Есе магістранта має бути проблемно-аналітичним, а не реферативним. Воно повинно містити:

- постановку наукової проблеми та обґрунтування її актуальності;
- аналіз нормативно-правового регулювання, наукових позицій (зокрема дискусійних) та, за наявності, практики ЄСПЛ і національних судів;
- використання статистичних або емпіричних даних (Офіс Генерального прокурора, Національна поліція, НАЗК, НАБУ, Омбудсман тощо) з їх критичною оцінкою;
- аргументовану власну позицію автора;
- конкретні пропозиції щодо вдосконалення законодавства або практики запобіжної діяльності;
- список використаних джерел: не менше 7, з яких не менше 3 наукових публікацій за останні 5 років, зокрема іноземних.

Як альтернативу есе, за погодженням із викладачем, можна виконати одне з таких індивідуальних завдань:

1. Аналітична записка щодо стану, структури, динаміки та детермінант окремого виду кримінальних правопорушень у регіоні (області, громаді) за останні 3–5 років.
2. Проєкт регіональної (локальної) програми запобігання окремому виду кримінальних правопорушень (домашньому насильству, булінгу, корупції в окремій сфері тощо) з визначенням цілей, суб'єктів, заходів, ресурсів та індикаторів ефективності.
3. Кримінологічна експертиза чинного нормативно-правового акта або законопроєкту з висновком щодо криміногенних і корупційних ризиків.
4. Аналіз рішення (групи рішень) ЄСПЛ у справах проти України щодо домашнього насильства, умов тримання засуджених, катувань та нелюдського поводження, а також висновки щодо запобіжних заходів.
5. Порівняльно-правове дослідження зарубіжного досвіду запобігання окремому виду кримінальних правопорушень та можливості його впровадження в Україні.
6. Кримінологічний прогноз розвитку окремого виду злочинності в післявоєнний період з обґрунтуванням методики прогнозування.
7. Розроблення моделі оцінки ризику повторного вчинення кримінального правопорушення (для пробації, пенітенціарної установи, у справах про домашнє насильство).
8. Підготовка тез доповіді або наукової статті для участі в науково-практичній конференції за тематикою дисципліни.

Тематика есе:

1. Запобігання кримінальним правопорушенням в умовах воєнного стану: зміна парадигми чи адаптація традиційних підходів?
2. Межі втручання держави в приватне життя під час запобігання злочинності.
3. Баланс між захистом постраждалої особи та презумпцією невинуватості кривдника у справах про домашнє насильство.
4. Ризик зловживань інструментами протидії домашньому насильству: міф чи реальна проблема?
5. Чи потрібне посилення кримінальної відповідальності за систематичне домашнє насильство?
6. Психологічне та економічне насильство: проблеми доказування та запобігання.
7. Вплив війни на сімейну злочинність: ветерани, ВПО, діти.
8. Програми для кривдників: чи можна змінити насильницьку поведінку?
9. Організована злочинність як загроза національній безпеці в умовах війни.
10. Тіньовий обіг зброї після війни: кримінологічний прогноз і запобіжні заходи.
11. Злочинність, пов'язана з гуманітарною допомогою та оборонними закупівлями.
12. Кримінальна субкультура в пенітенціарних установах: чи можливе її подолання?

13. Динамічна безпека та права засуджених: конфлікт чи взаємодоповнення?

14. Пенітенціарний рецидив як індикатор ефективності системи виконання покарань.

15. Ресоціалізація засуджених, які проходили службу в лавах ЗСУ: нові виклики для пробації.

16. Радикалізація в місцях позбавлення волі: ризики та механізми запобігання.

17. Професійна деформація персоналу пенітенціарних установ як криміногенний чинник.

18. Корупція в умовах воєнного стану: чи виправдане обмеження антикорупційних механізмів?

19. Ефективність антикорупційної інфраструктури України: погляд кримінолога.

20. Корупційні ризики в діяльності адміністрації пенітенціарних установ.

21. Громадський контроль як чинник запобігання корупції.

22. Вплив бойового досвіду та посттравматичного стресового розладу на насильницьку злочинність.

23. Відновне правосуддя як альтернатива покаранню у справах про насильницькі кримінальні правопорушення.

24. Булінг і кібербулінг: межа між педагогічною та кримінологічною проблемою.

25. Штучний інтелект у прогнозуванні злочинності: можливості та ризики «криміналізації ризику».

26. Чи можлива універсальна модель прогнозування злочинності?

27. Як виміряти ефективність профілактичної програми?

28. Латентність злочинності як перешкода достовірному кримінологічному прогнозуванню.

29. Кримінологічний прогноз злочинності в Україні після завершення війни.

30. Кримінологічне профілювання як інструмент запобігання злочинності.

Тематика доповідей і рефератів/презентацій

1. Сучасні зарубіжні теорії запобігання злочинності (ситуаційне запобігання, теорія «розбитих вікон», теорія рутинної активності).
2. Еволюція кримінологічної політики України у 2014–2026 роках.
3. Детермінація злочинності в умовах збройного конфлікту: світовий досвід та українські реалії.
4. Віктимологічне запобігання кримінальним правопорушенням в умовах воєнного стану.
5. Стамбульська конвенція: стан імплементації в Україні.
6. Терміновий заборонний та обмежувальний приписи: проблеми застосування.
7. Практика ЄСПЛ у справах про домашнє насильство проти України (зокрема «Левчук проти України» як орієнтир).
8. Запобігання насильству щодо дітей: міжвідомча взаємодія.
9. Насильство щодо осіб похилого віку: латентність і механізми захисту.
10. Електронний моніторинг кривдників: зарубіжний досвід та перспективи для України.
11. Транснаціональна організована злочинність в умовах війни: торгівля людьми, контрабанда, кіберзлочинність.
12. Організована злочинність у сфері незаконного переправлення осіб через державний кордон.
13. Тероризм і диверсійна діяльність як загрози в умовах воєнного стану: кримінологічний аспект.
14. Правила Нельсона Мандели та Європейські пенітенціарні правила: стан дотримання в Україні.
15. Національний превентивний механізм і моніторинг місць несвободи.
16. Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань.
17. Запобігання насильству та самоушкодженням серед засуджених.
18. Система пробації в Україні: роль у запобіганні рецидиву.
19. Психологічне вигорання персоналу пенітенціарних установ і шляхи його подолання.
20. Конвенція ООН проти корупції та рекомендації GRECO: виконання Україною.
21. Корупційні ризики у сфері оборонних закупівель і розподілу гуманітарної допомоги.
22. Викривачі корупції: правовий статус і захист.
23. Незаконний обіг зброї та боєприпасів в умовах воєнного стану.

24. Насильницька злочинність неповнолітніх: сучасні тенденції.
25. Запобігання сексуальному насильству, зокрема пов'язаному з конфліктом.
26. Запобігання насильницьким кримінальним правопорушенням під час масових заходів.
27. Медіація та відновне правосуддя: зарубіжний досвід.
28. Предиктивна поліцейська діяльність (predictive policing): досвід США та ЄС.
29. Інструменти оцінки ризиків повторного вчинення кримінальних правопорушень (OASys, LSI-R та ін.).
30. Кіберзлочинність як виклик кримінологічному прогнозуванню.
31. Планування запобіжної діяльності на рівні територіальних громад.
32. Запобігання кримінальним правопорушенням серед внутрішньо переміщених осіб і щодо них.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними формами проведення занять з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням» є лекційні, семінарські, практичні заняття, самостійна робота. Після закінчення вивчення цієї навчальної дисципліни слухачі складають екзамен.

Словесні методи: Розповідь-пояснення використовується під час навчання слухачів на протязі лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь- повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, дохідливості та доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та слухачем, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати слухача на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність слухачів, ставлячи їм запитання для розмірковування, розв'язання проблемної ситуації. *Лекція* служить для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, уведення та характеристика 27 нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

Наочні методи: Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки. *Демонстрація* характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів. Навчальна робота під керівництвом викладача – *самостійна робота.* До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів. *Рольова гра:* пояснення фабули (змісту й умов гри); підготовку дійових осіб для виконання своїх ролей; підготовку учнів-експертів, ведучого.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь слухачів відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль здійснюється через оцінювання усних відповідей щодо
проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів, написання самостійних і модульних контрольних робіт. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань слухачів і вмін ня застосовувати їх на практиці.

Проміжний контроль передбачає перевірку рівня засвоєння слухачами, теоретичного і практичного матеріалу і здійснення в межах семестру наприкінці планового вивчення навчальної дисципліни. Рівень практичних навичок оцінюється в процесі виконання слухачами аналізу матеріалів кримінального провадження за тематикою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення всього курсу навчальної дисципліни «Актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням». Підсумкову оцінку якості засвоєння навчальної програми визначають за результатами заліку.

Порядок оцінювання.

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1 та Таблиця 2

Таблиця 1

Аудиторна робота, поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
Номерація теми									
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**Залік**	
7,5	**7,5**	**7,5**	**7,5**	**7,5**	**7,5**	**7,5**	**7,5**		
60 балів								**40 балів**	**100 балів**

Таблиця 2

Сума балів за 100-бальною шкалою	**Оцінка в ECTS**	**Значення оцінки ECTS**	**Критерії оцінювання**	**Рівень компетентності**	**Оцінка за національною шкалою**	
					екзамен	**залік**
90-100	A	відмінно	Студент (курсант) виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	Високий (творчий)	відмінно	зарахо-вано
82-89	B	добре	Студент (курсант) вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв’язує вправи та задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	Достатній (конструк-	добре	

74-81	C		Студент (курсант) вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.	тивно - варіативний)		
64-73	D	задовільно	Студент (курсант) відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E		Студент (курсант) володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент (курсант) володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно - продуктивний)	незадовільно	незараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням заліковог о кредиту	Студент (курсант) володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.			

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
(Залік)

1. Поняття та сутність запобігання кримінальним правопорушенням.
2. Мета та завдання системи запобігання кримінальним правопорушенням.
3. Принципи запобігання злочинності.
4. Теорії запобігання кримінальним правопорушенням у системі кримінології.

5. Кримінологічна наука як теоретична основа запобігання кримінальним правопорушенням.
6. Сучасні наукові концепції запобігання кримінальним правопорушенням.
7. Рівні та види запобігання кримінальним правопорушенням (загальносоціальне, спеціально-кримінологічне, індивідуальне).
8. Система суб'єктів запобігання кримінальним правопорушенням та їх класифікація.
9. Вплив воєнного стану на стан, структуру та динаміку злочинності в Україні.
10. Латентність злочинності та її вплив на запобіжну діяльність.
11. Поняття та сутність кримінальних правопорушень у сімейній сфері.
12. Основні види кримінальних правопорушень, що вчиняються в сім'ї.
13. Домашнє насильство як соціально-правова проблема.
14. Форми домашнього насильства: фізичне, психологічне, економічне, сексуальне.
15. Причини та умови вчинення кримінальних правопорушень у сімейній сфері.
16. Повноваження Національної поліції у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
17. Терміновий заборонний припис та обмежувальний припис: підстави та порядок застосування.
18. Основні положення Стамбульської конвенції.
19. Програми для кривдників як засіб запобігання домашньому насильству.
20. Запобігання рецидиву кримінальних правопорушень у сімейній сфері.
21. Поняття та основні ознаки організованої злочинності.
22. Види організованої злочинності, найпоширеніші в умовах воєнного стану.
23. Вплив воєнного стану на структуру та діяльність організованих злочинних угруповань.
24. Нормативно-правове регулювання запобігання організованій злочинності в Україні.
25. Особливості кримінальної відповідальності за злочини, вчинені організованими групами в умовах воєнного стану.
26. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання транснаціональній організованій злочинності.
27. Проблеми запобігання кримінальним правопорушенням у пенітенціарній системі України.
28. Вплив фонових явищ на пенітенціарну злочинність в Україні.
29. Криміногенна ситуація в пенітенціарній системі України.
30. Вплив кримінальної субкультури на вчинення правопорушень у пенітенціарних установах.
31. Міжнародні стандарти поводження із засудженими (Правила Нельсона Мандели, Європейські пенітенціарні правила).
32. Пенітенціарний рецидив: поняття, причини та шляхи запобігання.
33. Роль пробації в запобіганні повторним кримінальним правопорушенням.
34. Поняття корупційного правопорушення та його основні ознаки.
35. Причини виникнення корупції.
36. Суспільна небезпека корупції.
37. Види корупційних правопорушень, передбачені законодавством України.
38. Міжнародні антикорупційні стандарти, що діють в Україні.
39. Роль Національного антикорупційного бюро України у протидії корупції.
40. Повноваження Національного агентства з питань запобігання корупції.
41. Корупційні ризики та їх мінімізація в діяльності органів публічної влади.
42. Проблема корупції в пенітенціарній системі.
43. Поняття та ознаки насильницьких кримінальних правопорушень.
44. Основні види насильницької злочинності.
45. Причини та умови вчинення насильницьких кримінальних правопорушень.
46. Соціально-економічні чинники насильницької злочинності.
47. Вплив воєнного стану на рівень насильницьких злочинів в Україні.
48. Роль фонових явищ (алкоголізм, наркоманія, незаконний обіг зброї) у вчиненні насильницьких правопорушень.
49. Психологічні особливості осіб, схильних до насильницької поведінки.
50. Булінг і кібербулінг серед неповнолітніх: запобігання та протидія.
51. Відновне правосуддя як засіб запобігання насильницьким кримінальним правопорушенням.

52. Поняття та значення кримінологічного прогнозування.
53. Основні завдання прогнозування злочинності.
54. Види прогнозування кримінальних правопорушень.
55. Методи кримінологічного прогнозування.
56. Порівняльна характеристика прогнозування та планування запобіжної діяльності.
57. Принципи планування заходів запобігання злочинності.
58. Суб'єкти прогнозування та планування запобігання кримінальним правопорушенням.
59. Використання штучного інтелекту та Big Data у прогнозуванні злочинності: можливості та ризики.
60. Оцінка ефективності заходів запобігання кримінальним правопорушенням.

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні курсових робіт (принципи описані у Законі України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року №4742IX (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text) та Кодексі академічної доброчесності Пенітенціарної академії України від 30 березня 2026 року №132/ОД (https://pau.edu.ua/higher-education-quality-assurance-sector/academic-integrity/). Списування під час підсумкового контролю, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 р. № 638-IV. Нова редакція від 09.01.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text/ Дата оновлення: 18.12.2024.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 18 квітня 2013 р. № 221-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 10. Ст. 119.
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жов. 2014 р. № 1700-VII. Нова редакція від 07.02.2026 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text Дата оновлення: 08.10.2025.
4. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1699-VII. 2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text.
5. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text. Дата оновлення: 21.08.2025.
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 26 листопада 2018 року «Щодо надзвичайних заходів із забезпечення державного суверенітету і незалежності України та введення воєнного стану в Україні»: указ Президента № 390/2018 від 26 листопада 2018 року. URL: https://www.president.gov.ua/documents/3902018-25574.
7. Про офіційну статистику: Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text.
8. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України № 2163-VIII від 05.10.2017 року (оновлена редакція від 19.10.2025). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text. (дата звернення: 27.03.2025).
9. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. Дата оновлення: 20.06.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text. (дата звернення: 20.06.2025).

10. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України (2. Порядок приймання ув'язнених та засуджених до СІЗО-камерна картка).Наказ № 1769/5 . від 14.06.2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0633-19/ed20190614#Text

11. Про затвердження Інструкції про роботу відділів (груп, секторів, старших інспекторів) контролю за виконанням судових рішень установ виконання покарань та слідчих ізоляторів (IV. Ведення особових справ засуджених (осіб, взятих під варту), військовополонених). Наказ № 847/5 від 08.06.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0957-12#Text

12. Про затвердження Порядку визначення засудженим виду установи виконання покарань, направлення для відбування покарання засуджених до позбавлення волі на певний строк, довічного позбавлення волі, обмеження волі та їх переведення, Положення про центральну та міжрегіональну комісії з питань визначення засудженим до позбавлення волі виду установи виконання покарань, місця відбування покарання особам, засудженим до позбавлення волі на певний строк, довічного позбавлення волі, обмеження волі, їх направлення і переведення для відбування покарання (II. Визначення засудженому до позбавлення волі виду колонії, місця відбування покарання особам, засудженим до обмеження волі, позбавлення волі

на певний строк, довічного позбавлення волі). Наказ № 680/5 від 27.02.2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0265-17#Text

Список основних джерел

1. Аркуша Л.І., Федчун Н.О., Хижняк Є.С. Кримінологія : навч.-метод. посіб. (для студентів факультету адвокатури). Одеса, 2020.http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12337

2. Василевич В. В. Кримінологічна політика України : монографія. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 434 с.

3. Голіна В.В., Головкін Б.М. Кримінологія: Загальна та Особлива частини: навч. посіб. Х.: Право. 2014. 513с.

4. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн.: Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. Київ: ІнЮрє, 2007. 424 с.

5. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у кн. Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. Київ: Видавничий Дім «ІнЮрє», 2007. 712 с.

6. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 книгах. Кн. 3: Практична кримінологія. К.: Видавничий дім «ІнЮре», 2008. 320 с.

7. Зелінський А.Ф. Кримінологія: навч. посіб. Х. : Рубікон, 2000. 238 с.

8. Кримінологія : підручник / За ред. Ю. Нікітіна, С. Денисова, Є. Стрельцова. Харків: Право, 2018. 416 с.Кримінологія: підручник / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В.

9. Кримінологія: підручник / Б. М. Головкін, В. В. Голіна, О. В. Лисодєд та ін.; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 384 с.

10. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов, Ю. В.Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. 616 с.

11. Кримінологія (Особлива частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2026. – 448 с.

Список допоміжних джерел

1. Criminology: The Essentials Taschenbuch / Anthony Walsh, Cody Jorgensen. 2020, 416 p.
2. Introduction to Criminology: Theories, Methods, and Criminal Behavior Loseblattsammlung

/ Frank E. Hagan, Leah E. Daigle, 2019. 520 p.

3. Introduction to Forensic Psychology: Research and Application / Ph.D. Bartol, Curt R. , Ph.D. Bartol, Anne M. 2021, 708 p.

4. Larysa Arkusha, Viktor Zagorodniy, Nataliia Fedchun. Corruption schemes while purchasing medicinal products at the expense of state funds in Ukraine. International Journal Of Pharmaceutical Research, Volume 12, issue 3, July - Sept, 2020.P. 1465-1470. Indexed in: PubMed/Medline, SCOPUS, http://www.ijpronline.com/ViewIssue.aspx?Volume=26&Issue=58

5. Oleksandr Muzychuk, Vladyslav Teremetskyi, Anatolii Podoliaka, Nataliia Fedchun, Olexander Svitlychnyy, Olena Korotun, Iryna Nagorna. Legal support of economic competition in Ukraine. Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues, Volume 24, Special Issue 1, 2021.

P. 1-7. Indexed in: SCOPUS, https://www.abacademies.org/articles/legal-support-of-economic-competition-in-ukraine.pdf

6. Андрушко П. П. Реформа українського антикорупційного законодавства у світлі міжнародно-правових зобов'язань України. К. : Атіка, 2012. 332 с.

7. Аркуша Л.І. Значення розвідувальної діяльності у протидії організованій злочинності. Запобігання організованій злочинній діяльності: мат-ли Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 квітня 2019 р.). Одеса, 2019. С. 3-6.

8. Батиргареєва В. С. Рецидивна злочинність в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми. Х., 2009. 576 с.

9. Бесчастний В. Кримінологічний аналіз стану злочинності в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2017/1. С.207-2013.URL:http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/1/40.pdf

10. Блажівський Є.М. Моніторинг протидії злочинності в Україні: монографія. Х. : Золота миля, 2020. 378 с.

11. Бойко А.М. Теорія детермінації економічної злочинності в Україні в умовах переходу до ринкової економіки : автореф. дис….д-ра юрид. наук / Андрій Михайлович Бойко ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Х., 2009. 48 с.

12. Бурдін В.М. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні. К.: Атіка, 2004. 240с.

13. Голіна В. В. Попередження тяжких насильницьких злочинів проти життя та здоров'я особи: навч. посіб. Х. : НЮАУ. 1997. 52 с.

14. Головкін Б.М. Причинність в системі детермінації злочинності. Теорія і практика правознавства. 2014. Вип.1(5). С. 7. URL: http://nauka.juracademy.kharkov.ua/download/el_zbirnik/_1.pdf

15. Головкін Б.М. Про детермінацію злочинності. Часопис Київського університету права. 2020/1. С. 274-280.

16. Грицишен Д.О., Супрунова І.В., Лисак С.П. Економічна злочинність як суспільне явище та загроза державній безпеці. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 24. С. 140-151. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.24.140.

17. Джелілова М. А. Організована злочинність в Одеському регіоні України: сучасний стан, детермінація та запобігання : монографія / М. А. Джелілова ; за редакцією доктора юридичних наук, професора А. М. Бабенка. Одеса : ОДУВС, 2025. – 268 с.

18. Джужа О. М., Василевич В. В. Основні показники злочинності: міжнародний і вітчизняний досвід. Вісник Верховного Суду України. 2012. № 1. URL:https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/1512e

ed764f6ba54c22580c900419036/$FILE/Visnyk_01_2012.pdf

19. Дрьомін В. М. Злочинність як соціальна практика: інституціональна теорія криміналізації суспільства: монографія. Одеса: Юридична література. 2009. 616 с.

20. Дрьомін В.М. Злочинність як предметна діяльність. Електронне наукове фахове видання Юридичний науковий електронний журнал. 2015. №3. URL: http://lsej.org.ua/3_2015/3_2015.pdf

21. Дрьомін, В. М. «Офіційна» та фактична злочинність: кримінологічний аналіз. Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць. 2012. Вип. 68 . С. 550-559.

22. Дудоров О. О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: монографія. К. : Юридична практика, 2003. 924 с.

23. Запобігання корупції: підручник /За заг. редакцією Б.М. Головкіна. Харків. 2019. 296 с.

24. Запобігання транснаціональній злочинності : навч.-метод. посіб. /В.М. Дрьомін, Т.В. Мельничук, Ю.О. Стрелковська, Н.О. Федчун, Г.М. Чернишов, А.М. Ізовіта, В.Я. Цитряк, О.В. Дикий. Одеса:. Видавничий дім «Гельветика», 2018. 96 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14625

25. Зелінський А. Ф. Рецидив злочинів (структура, зв'зки, прогнування). Х., 1980. 151 с.

26. Зелінський А. Ф. Кримінальна психологія: наук.-практ. вид. К. :Юрінком Інтер, 1999. 240 с.

27. Зелінський А. Ф., Оніка Л. П. Детермінація злочину: навч. посіб. Харків: УкрЮА, 1994. 52 с.

28. Зелінський А. Ф. Коржанський М. Й. Корислива злочинна діяльність. К. : Генеза, 1998. 144 с.

29. Івашко С. В., Лазаренко А. М. Суб'єкти загальносоціального запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. *Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра*. 2023. № 1 (13). С. 7–19.

30. Ілько С. А. Наркотизм в механізмі детермінації злочинності та криміналізації суспільства. Злочинність та кримінологічні основи кримінальної юстиції: колл. монографія. Одеса: Фенікс, 2007. С.162-187.

31. Йосипів А. О. Насильницька злочинність: детермінанти та запобігання органами внутрішніх справ: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. Львів. держ. ун-т внутрішніх справ, Л. 2009. 18 с.

32. Кальман О. Г. Стан та головні напрямки попередження економічної злочинності в Україні: теоретичні і прикладні проблеми / О. Г. Кальман. Харків: Гімназія, 2003. 352 с.

33. Кацавець Р.С. Психологія особистості: навч. посіб. Київ :Алерта. 2021. 134 с. URL: https://jurkniga.ua/contents/psikhologiya-osobistosti-navchalniy-posibnik.pdf

34. Колодяжний М. Г. Сучасний зарубіжний досвід громадського впливу на злочинність : монографія. Харків : Право, 2017. 252 с.

35. Костенко О.М. У світлі соціального натуралізму (вибране): вибрані твори. Київ: Паливода А.В., 2020. 812 с.

36. Кримінологічні проблеми попередження злочинності неповнолітніх у великому місті… монографія / за заг. ред. проф. В. В. Голіни та В. П. Ємельянова. Харків, 2006. 292 с.

37. Кулик О. Г. Злочинність в Україні на початку XXI століття :монографія. ДНДІ МВС України. К. : Юрінком Інтер. 2013. 270 с.

38. Лазаренко А. М., Піднебесна О. Г. Фонові явища та їх вплив на військову

злочинність.

Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. 2024. № 1 (15). С. 21–33.

39. Лазаренко А. М., Максименко М. І. Кримінологічне профілювання як методика запобігання самовільному залишенню військової частини та місця служби. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. № 2. С. 854–858.

40. Лазаренко А. М., Федорова Ю. Є. Методи кримінологічного профілювання та їх роль у запобіганні серійним убивствам. *Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра*. 2025. № 1 (17). С. 74–88.

41. Лазаренко А. М., Пузиревський М. В., Тагієв С. Р. Віктимологія проституції в умовах воєнного стану. *Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра*. 2025. № 2(18). С. 36–45.

42. Лазаренко А. М., Максименко М. І., Пузиревський М. В. Кримінологічне профілювання як інструмент інформаційно-аналітичної діяльності прокуратури у сфері запобігання

бюджетним кримінальним правопорушенням. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Вип. 91. Ч. 4. С. 111–117.

43. Лефтеров Л.В. Запобігання підрозділами Національної поліції шахрайству, що вчиняється з використанням засобів електронних комунікацій : дис. … канд. юрид. наук. Одеса : ОДУВС, 2019. 284 с.

44. Литвак О. Латентна злочинність: деякі аспекти. Право України. 2003. № 12. С. 63-64.

45. Макаренко Н. К. Запобігання професійній злочинності в Україні. Київ, 2021. 455 с.

46. Маслоу А. Мотивація та особистість. URL: https://psylib.org.ua/books/masla01/index.htm

47. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : монографія. Київ: Юрид. думка. 2004. 400 с.

48. Мельничук Т.В. Організовані форми злочинної діяльності у зовнішньо-економічній сфері. О.: Фенікс, 2010. 246 с

49. Михайленко Д.Г. Запобігання корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2017. 582 с.

50. Мозгова В. А. Поняття та особливості злочинності неповнолітніх. Юридичний вісник. 2014. №2 (31). С. 142-147.

51. Наркозлочинність: кримінологічна характеристика та запобігання: науково-практичний посібник / А.А. Бова, В.І. Женунтій, А.П. Закалюк та ін.; за загальн. ред. А.П. Закалюка. К. 2006. 296 с.

52. Нежурбіда С. І. Кримінологічне вчення про причинність злочинності : автореф. дис д-

ра юрид. наук : 12.00.08 / Нежурбіда Сергій Ігорович ; Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2015. 32 с.

53. Никифорчук Д.Й. Теоретичні та практичні засади протидії незаконному обігу наркотичних засобів: монографія / Д.Й. Никифорчук. Київ: НАВС, 2009. 328 с.

54. Остроглядо О.І. Кримінологічна характеристика та запобігання корисливим злочинам проти власності у великому місті Причорноморського регіону. Південноукраїнський правничий часопис. 3-2020. С. 89-94. DOI https://doi.org/10.32850/sulj.2020.3.16.

55. Поклад В. І. Методологія та методика вивчення латентної злочинності: навчальний посібник. Луганськ: РВВ ЛДУВС. 2007. 48с.

56. Попович В.М. Економіко-кримінологічна теорія детінізації економіки. Ірпінь : Академія державної податкової служби України, 2001. 524 с.

57. Превентивна діяльність органів кримінальної юстиції : навч.-метод. посібник [Електронне видання] / Л.І. Аркуша, Н.О. Федчун, О.В. Дикий, М.О. Д'ячкова ; НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2021. 40 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14625

58. Савченко А. В. Мотив і мотивація злочину. Монографія / А. В. Савченко. К. : Атіка, 2002. 144 с.

59. Сердюк О.О. Наркотизм як соціальне явище: його тенденції та напрямки профілактики: автореф. дис. … канд. соц. наук. Харків, 2003. 20 с.

60. Сімейна кримінологія України: посібник / БогатирьовІ.Г., ДжужаО.М., ТичинаД.М. та ін. Київ : ВД «Дакор» 2025. — 268 с.

61. Тіньова економіка: сутність, особливості та шляхи легалізації / Нац. ін-т стратегічних досліджень; Авт.: Варналія З.С., Гончарук А.Я., Жаліло Я.А., Жук В.І., Ковальчук Т.Т. та ін.; За ред. Варналія З.С. Київ, 2006. 576 с.

62. Туляков В. А. Виктимология: социальные и криминологические проблемы / В. А. Туляков. Одесса : Юрид. лит-ра, 2000. 336 с.

63. Федчун Н.О. Деякі питання природи імпульсивних злочинів. Кримінальна юстиція сучасної України: виклики та перспективи : мат-ли Міжнар. наук.-практ. конф., присв. до 75-річчя д.ю.н., проф. Ю. П. Аленіна (м. Одеса, 20 листоп. 2021 р.) [Електронне видання]

/ відповід. ред.: Л. І. Аркуша, О. О. Торбас, В. А. Завтур ; НУ «ОЮА». Одеса, 2021. С.262-266. DOI 10.32837/11300.16008

64. Федчун Н.О. Основи профілактики злочинів, що вчиняються при порушенні правил безпеки. Юридичний вісник. № 3-4. 2019. С. 125-129.

65. Федчун Н.О. Психологічний механізм злочинної поведінки при порушенні правил безпеки мореплавства. Публічне право : Науково-практичний юридичний журнал. 2016.

№ 2. С. 158-165.

66. Фріс П. Л. Ідеологія кримінально-правової політики : монографія. Івано-Франківськ : Супрун В. П. 2021. 389 с.

67. Хохліна О. П. Проблема структури особистості у психології. Юридична психологія. 2016. №2. С.20-32.URL: https://psychped.naiau.kiev.ua/index.php/psychped/article/download/432/434/

68. Шакун В.І. Аналіз злочинності: проблеми термінології // Нове українське право, Вип. 2, 2023. С. 54-162. https://doi.org/10.51989/NUL.2023.2.21

69. Шалгунова С. А. Кримінологічне вчення про особу насильницького злочинця : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. юрид. наук. Харків. нац. ун-т внутрішніх справ. Х., 2013. 34 с.

70. Шостко О. Організована злочинність: фантом чи реальна загроза? LexInform. Юридичні новини України. Дата публікації: 10 січня 2022 р. URL:https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/organizovana-zlochynnist-fantom-chy-realna-zagroza/.

71. Шпиталенко Г.А., Мельничук Д.П., Богоявленська Ю.В. Соціальна природа злочинності: історичний та гносеологічний аспекти. Юридичний науковий електронний журнал № 3/2020. С. 356-361. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2020/87.pdf

72. Юзікова Н. С. Злочинність неповнолітніх: особливості, сучасні тенденції та заходи запобігання і протидії їй : монографія / Н. С. Юзікова ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. Дніпро : Біла К. О., 2016. 510 с.

Інтернет ресурси

1. Вісник кримінологічної асоціації України –http://visnikkau.webnode.com.ua/.

2. Міжрегіональний науково-дослідний інститут Організації Об'єднаних Націй (ЮНІКРІ) – http://www.un.org/ru/ga/unicri/

3. Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності ім. академіка В.В. Сташиса НАПрН України – http://ivpz.kh.ua/uk/.

4. Правознавець – Правова Україна (каталог юридичних документів – http://pravoved.in.ua/.

5. Правознавець – Правовий Форум України – http://forum-pravo.com.ua/